

Аналіз інфляції (березень 2009)

Зниження інфляційного тиску у березні прискорилося. Приріст цін у березні склав 1.4%, одночасно у річному вимірі ІСЦ значно знизився (на 2.8 в.п.) та склав 18.1%.

Основними факторами низхідного інфляційного тренду є падіння сукупного попиту, викликане падінням економічної активності, що, в свою чергу, призвело до скорочення реальних доходів населення та споживання. Додатковими факторами гальмування інфляції виступають загальна тенденція до зниження світової інфляції, стримані фінансова та грошово-кредитна політики, відносна стабілізація курсу гривні. Зниження показників інфляції (в річному вимірі) відбулось також за рахунок статистичного ефекту високої бази минулого року.

В результаті уповільнення росту цін небазових компонентів (передусім сирих продуктів) розрив між базовим¹ та загальним ІСЦ у березні зріс до 5.0 в.п.

Широка базова інфляція у березні склала 1.8%, при цьому її річний рівень знизився на 0.6 в.п. (до 23.1%).

Попри зростання цін непродовольчих товарів за виключенням палива (вузька базова інфляція) у березні на 1.7% (або на 1.1 в.п. у річному вимірі), їх темпи зростання уповільнились у порівнянні з середньомісячним значенням за три попередні місяці (3.0 в.п.), що свідчить про поступове послаблення ефекту передачі від попередньої девальвації гривні на ціни.

Під впливом значного зниження (у річному вимірі) цін на ринках сировини, а також уповільнення росту цін на адміністративні послуги (1.3% за місяць) небазова інфляція у березні стрімко знизилася на 5.3 в.п. (до 13.0%).

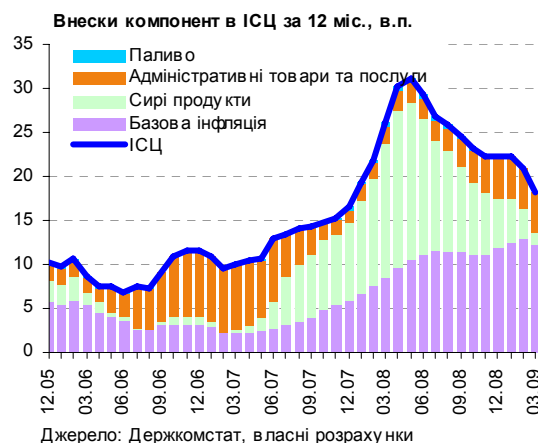
Річний індекс цін виробників у березні знизився на 6.2 в.п. (до 12.8%), за місяць склав 1.1%.

Базова інфляція та адміністративні ціни та тарифи продовжують відігравати ключову роль у зростанні цін за плинний рік (12.4 в.п. та 4.4 в.п. відповідно).

Під впливом високого врожаю поточного року та порівняно низьких світових цін на с/г сировину у річному вимірі внесок сирих продуктів знижується 10-й місяць поспіль після пікових значень у квітні-травні 2008 року (17.8 в.п.) та склав у березні 1.3 в.п.

¹ Зміна цін продовольчих товарів з високим ступенем обробки, непродовольчих товарів та послуг, що не регулюються адміністративно.

Зміна, %	Березень 2009		
	До попереднього місяця	12-місячна плинна	До початку року
ІСЦ	1.4	18.1	5.9
продукти харчування та безалкогольні напої	1.5	15.4	6.1
одяг і взуття	1.1	7.7	3.4
житло, вода, електроенергія, газ та інші види палива	0.5	28.2	3.2
транспорт	0.9	21.0	7.7
ІЦВ	1.1	12.8	3.1
Базова інфляція			
широка	1.8	23.1	7.5
вузька	1.7	17.5	8.1
Небазова інфляція	1.0	13.0	4.3

Негативний розрив ВВП² у I кварталі 2009 р. збільшився до -11.0% та виступає фактором, який стримує інфляцію попиту. Зниження сукупного попиту призвело до зниження індексу виробництва базових галузей³ (за оцінками Департаменту, ІВБГ у лютому знизився на 29.9% у річному вимірі, в тому числі промислове виробництво – на 31.6%).

Різностямована динаміка розриву ВВП та базового ІСЦ у IV.08-I.09 пояснюється дією інших факторів впливу, передусім ефектами девальвації гривні.

Вузька базова інфляція продовжила зростати у березні (1.7% за місяць, річна плінна – 17.5%), проте темпи її зростання, як і очікувалось, суттєво знизились. Це було пов'язано як зі стабілізацією обмінного курсу гривні до долару США (на міжбанківському ринку у лютому-березні він зміцнився на 1.6%) так і з падінням сукупного попиту.

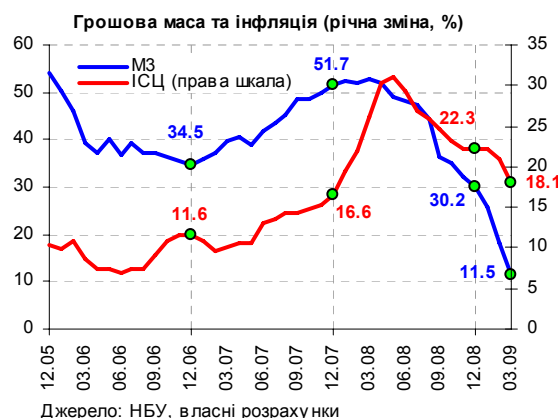
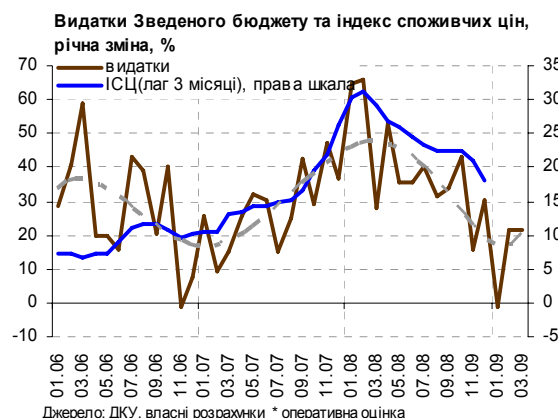
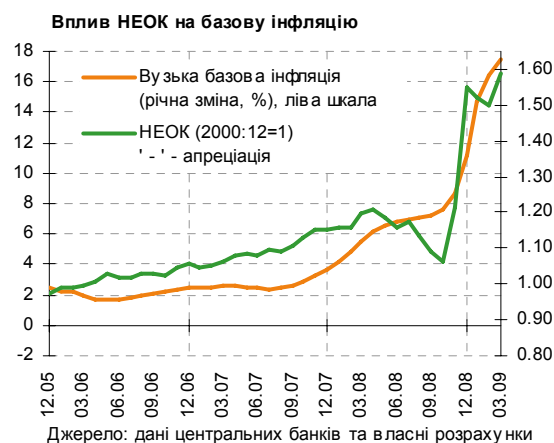
Бюджетна політика продовжила носити стримуючий характер. Так, профіцит зведеного бюджету у січні-лютому склав 1.3 млрд.грн. (у січні-лютому 2008 року – профіцит 5.8 млрд.грн.), планові показники видатків не були виконані. Однак, обсяг коштів Уряду в національній валюті на рахунках НБУ у березні знизився до 6.9 млрд.грн. внаслідок значного недовиконання доходної частини.

Рестрикційна монетарна політика НБУ також сприяє стримуванню інфляційних процесів. Так, зменшення грошової бази у I кварталі 2009 року склало 6.4%, скорочення грошової маси протягом січня-березня склало 52 млрд.грн. або 10.1% (за аналогічний період минулого року грошова маса зросла на 5.0%).

Зменшенню грошової маси через уповільнення мультиплікації сприяло вилучення коштів з депозитних рахунків банківської системи, що у I кварталі становило 38 млрд.грн. або 15.2%. При цьому в розрізі впливу на інфляцію фактор відтоку ресурсів з банківської системи був в значній мірі нівельований зростанням попиту на іноземну валюту.

² Відхилення фактичного рівня реального ВВП від свого довгострокового потенційного рівня

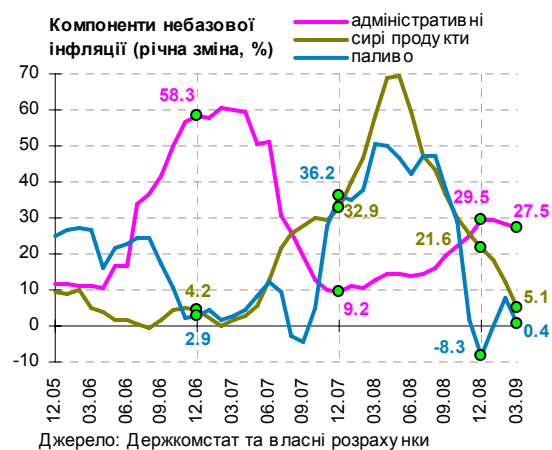
³ Показник зміни обсягів виробництва у галузях промисловості та с/г (див. щомісячну записку «Оцінка економічного стану України»), розрахунки Департаменту.

Траекторія зниження небазової інфляції⁴ продовжує визначатися динамікою цін на продовольчі товари з низьким ступенем промислової обробки, що у березні зросли на 1.0%, знизившись у річному вимірі на 7.2 в.п до 5.1% (у 2.4 рази нижче, ніж у лютому).

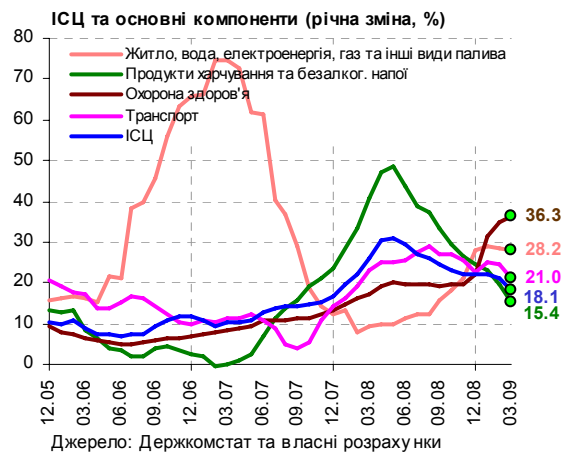
Основний внесок у зростання небазової інфляції здійснюють ціни на послуги, що регулюються адміністративно (4.4 в.п., річна плинна 27.5%), що набули прискорення у IV кварталі 2008 року.

Ціни на паливо у березні зросли лише на 0.9% (з початку року – на 19.2%).

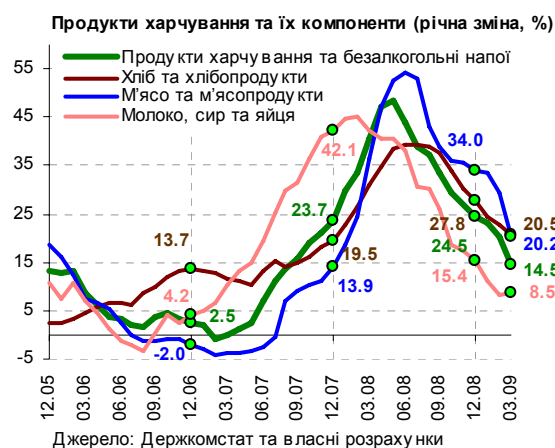

Аналіз компонентів споживчого кошику (за Класифікацією індивідуального споживання за цілями)

Річні зміни за основними компонентами споживчого кошику (крім фармацевтичної продукції, медичних товарів та обладнання) продовжують знижуватися. Так, річні темпи зростання цін на продукти харчування та безалкогольні напої у березні уповільнилися до 15.4% (внесок в ІСЦ - 8.2 в.п.), вартість житла, води, електроенергії та газу – до 28.2% (внесок в ІСЦ – 3.5 в.п.), транспорт – до 21.0% (внесок в ІСЦ – до 0.8 в.п.). При цьому відбулося зростання цін на одяг та взуття (річна плинна – 7.7%, внесок в ІСЦ – 0.5 в.п.), побутові товари (річна плинна - 24.6%, внесок в ІСЦ – 0.8 в.п.), фармацевтичну продукцію (річна плинна – 47.1%, внесок в ІСЦ – 0.9 в.п.)

Річні індекси цін на основні продукти харчування у березні продовжили знижуватись. Вплив сезонного фактору зумовив зниження у березні цін на яйця (-5.9% за місяць, внесок в ІСЦ – «-»0.1%), та овочі (-0.7% за місяць). Натомість зросли ціни на хліб та хлібопродукти (2.2% за місяць, внесок в ІСЦ – 0.2 в.п.), м'ясо та м'ясопродукти (1.2% за місяць, внесок в ІСЦ – 0.1%) та цукор (7.3% за місяць, внесок в ІСЦ – 0.1%).

⁴ Зміна цін на сирі продукти, паливо та послуги, що регулюються адміністративно

Зниження промислової інфляції, що розпочалося у II півріччі 2008 року, продовжилося у I кварталі 2009 р. У березні ІЦВ зріс на 1.1%, що призвело до зниження річної плинної до 12.8%.

Основною причиною уповільнення ІЦВ виступає фактор звуження внутрішнього (скорочення виробництва) та зовнішнього (охолодження світової економіки) попиту. На темпи падіння промислової інфляції також впливає статистичний ефект високої бази початку минулого року.

Зниження річного ІЦВ у березні було обумовлене зниженням цін у виробництві коксу та продуктів нафтопереробки (-7.9%, внесок в ІСЦ – «-»0.7 в.п.) та металургії (-1.5%, внесок в ІСЦ – «-»0.4 в.п.).

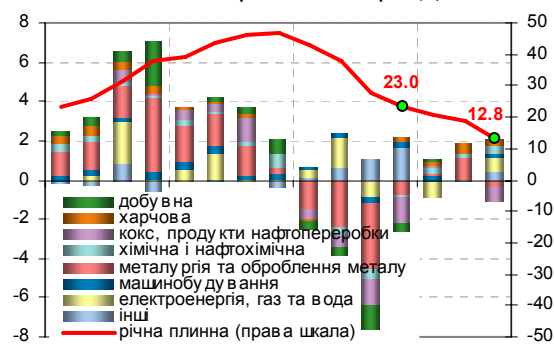
При цьому відбулося зростання цін в решті галузей промисловості, зокрема харчовій (2.2%, внесок в ІЦВ - 0.3 в.п.), хімічному виробництві (7.6%, внесок в ІЦВ – 0.4 в.п.) та виробництві і розподіленні електроенергії, газу та води (на 4.8%, внесок в ІЦВ – 0.7 в.п.).

Ціни на основні товари вітчизняної промисловості в значній мірі відображають динаміку цін на світових ринках товарів проміжного споживання.

Стрімке зниження світових цін на нафту наприкінці 2008 р. зумовило зниження цін на кокс та продукти нафтопереробки (на 7.1% з початку року).

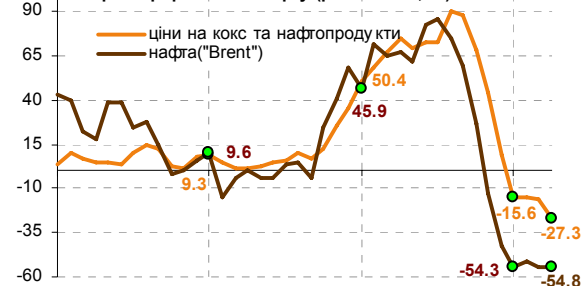
Уповільнення внутрішніх цін на метали (річна плинна 4.1%, з початку року – 3.2%) викликане зниженням світового попиту на продукцію металургійного комплексу, що призвело до падіння цін на міжнародних ринках (-36.4% у річному вимірі).

Внески компонентів промислової інфляції, в.п.

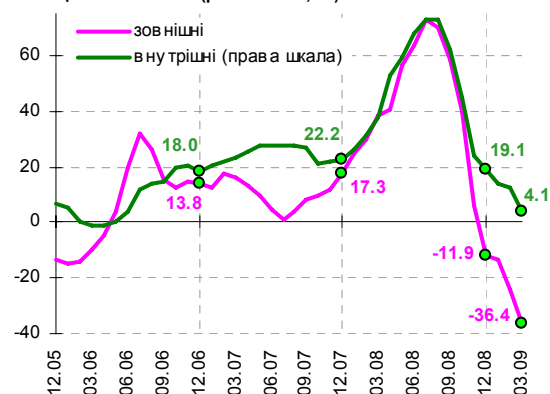
Джерело: Держкомстат та власні розрахунки

Ціни на виробництво коксу та продуктів нафтопереробки та нафту (річна зміна, %)

Джерело: Держкомстат, IMF та власні розрахунки

Ціни на метали (річна зміна, %)

Джерело: Держкомстат, CRU International

Компоненти споживчого кошику	Ваги, %	За березень		Останні 12 місяців	
		Зміна цін, %	Внесок в ІСЦ, в.п.	Зміна цін, %	Внесок в ІСЦ, в.п.
Індекс споживчих цін	100.0	1.4	1.4	18.1	18.1
Продукти харчування та безалкогольні напої, в т.ч.	53.1	1.5	0.8	15.4	8.2
Хліб та хлібопродукти	8.6	2.2	0.2	20.5	1.7
Хліб	4.8	2.2	0.1	18.6	0.9
Борошно	0.6	1.3	0.0	6.1	0.0
М'ясо та м'ясопродукти	12.7	1.2	0.1	20.2	2.5
Риба та продукти з риби	4.2	1.2	0.1	36.0	1.6
Молоко	1.6	-0.8	0.0	12.9	0.2
Яйця	1.2	-5.9	-0.1	-0.7	0.0
Олія та жири	4.7	2.2	0.1	10.6	0.5
Інші їстівні жири	1.1	1.0	0.0	62.6	0.7
Фрукти	3.5	2.4	0.1	13.7	0.5
Овочі	4.9	-0.7	0.0	-18.4	-0.9
Картопля	1.5	1.0	0.0	5.7	0.1
Цукор	1.5	7.3	0.1	13.7	0.2
Одяг і взуття	7.2	1.1	0.1	7.7	0.5
Житло, вода, електроенергія, газ та інші види палива, в т.ч.	12.6	0.5	0.1	28.2	3.5
Квартирна плата	1.2	2.4	0.0	39.6	0.5
Гаряча вода	0.6	0.3	0.0	28.7	0.2
Природний газ	2.2	0.0	0.0	54.1	1.1
Центральне опалення	2.5	-1.0	0.0	30.0	0.8
Транспорт	3.9	0.9	0.0	21.0	0.8
Паливо і мастила	1	0.9	0.0	0.4	0.0
Залізничний пасажирський транспорт	0.3	3.8	0.0	22.6	0.1
Автомобільний пасажирський транспорт	1.5	1.1	0.0	35.6	0.5
Зв'язок	3.2	0.2	0.0	6.3	0.2
Освіта	1.7	0.5	0.0	27.4	0.5
<i>Інші</i>	<i>18.3</i>	<i>-</i>	<i>0.4</i>	<i>-</i>	<i>4.4</i>

Показники	Ваги, %	За березень		Останні 12 місяців	
		Зміна цін, %	Внесок в ІЦВ, в.п.	Зміна цін, %	Внесок в ІЦВ, в.п.
Промисловість України	100.0	1.1	1.1	12.8	12.8
Добувна промисловість	9.9	0.3	0.0	9.1	1.4
Добування паливно-енергетичних корисних копалин	4.5	-0.9	0.0	-4.2	-0.2
Добування корисних копалин, крім паливно-енергетичних	5.4	1.3	0.1	30.0	1.6
Переробна промисловість	75.6	0.3	0.2	11.0	8.2
Виробництво харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів	14.2	2.2	0.3	14.8	2.1
Виробництво коксу і продуктів нафтоперероблення	8.3	-7.9	-0.7	-27.3	-2.3
Хімічна і нафтохімічна промисловість	6.3	5.7	0.4	24.8	1.6
Виробництво іншої неметалевої мінеральної продукції	4.0	1.4	0.1	15.0	0.6
Металургійне виробництво та виробництво готових металевих виробів	24.3	-1.5	-0.4	4.1	1.0
Машинобудування	14.0	1.6	0.2	18.7	2.6
Виробництво та розподілення електроенергії, газу та води	14.5	4.8	0.9	22.2	3.2